

การประยุกต์ใช้แนวคิดศิลปะของไคลฟ์ เบลล์ เพื่ออธิบายการแต่งหน้า Applying Clive Bell Art Concepts to Explain Makeup

ธนิช เศรษฐกุลธำรง

Thanik Setthakulthamrong

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail: Sgthanik@gmail.com

Received February 18, 2025; Revised February 25, 2025; Accepted: April 15, 2025

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประยุกต์ใช้แนวคิดศิลปะของไคลฟ์ เบลล์ เพื่ออธิบายการแต่งหน้า โดยใช้การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาพบว่า ศิลปะ คือ สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น เป็นกระบวนการของการสร้างสรรค์ที่เกิดจากการแสดงออกของความคิด จินตนาการ และความรู้สึก สามารถแสดงออกผ่านหลายรูปแบบ เช่น ภาพวาด ประติมากรรม ฯลฯ มีนักปรัชญาหลายท่านได้กล่าวถึงศิลปะไว้อย่าง เบเนดิกโต โครเซ่ ว่า ศิลปะคือการแสดงออก หรือกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเกิดขึ้นอย่างเป็นอิสระ เป็นกระบวนการที่เสรีจล้นสมบูรณ์ในความคิดของศิลปินโดยมีผลลัพธ์เป็นผลงานของศิลปะ ตอลสตอย กล่าวว่า ศิลปะคือการสร้างสรรค์ของสุนทรีย์ การถ่ายทอดสื่อสารทางอารมณ์สะท้อนใจไปยังบุคคลอื่น ๆ ในขณะที่ไคลฟ์ เบลล์ กล่าวว่า ศิลปะคือเส้น สี รูปทรง พื้นผิว พื้นที่ว่าง การจัดวางองค์ประกอบ ความสัมพันธ์องค์ประกอบ จะต้องสอดคล้องกลมกลืนกันด้วยสัดส่วนที่พอเหมาะพอดีลงตัวในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งโดยเฉพาะของงานศิลปะประเภทนั้น ๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดอารมณ์สุนทรีย์ที่ละเอียดอ่อนอย่างที่สุดที่เป็นเอกลักษณ์ และมีอิทธิพลต่อการรับรู้ของผู้ชม โดยไม่จำเป็นต้องสะท้อนถึงบริบทสังคมหรือวัฒนธรรม ใดๆ ก็ดี มีการตั้งคำถามว่าการแต่งหน้าเป็นศิลปะหรือไม่ จากการที่ได้กล่าวถึงแนวคิดศิลปะข้างต้น จะได้นำแนวคิดเรื่องศิลปะมาทำความเข้าใจในเรื่องการแต่งหน้า การแต่งหน้าถือว่าเป็นศิลปะ บทความนี้ในมุมมองของผู้วิจัยมีเหตุผลว่าควรใช้แนวคิดของไคลฟ์ เบลล์ มากกว่าของโครเซ่ และตอลสตอย โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับรูปทรงแห่งนัยยะ เพราะ 1.การแต่งหน้าเน้นประเด็นความสำคัญของรูปแบบที่สำคัญที่องค์ประกอบเชิงศิลปะเช่น เส้น สี รูปทรง พื้นผิว ซึ่งมองข้ามเนื้อหาหรือความหมายอื่น ๆ 2.การจัดวางองค์ประกอบ ความสัมพันธ์องค์ประกอบจะต้องสอดคล้องกลมกลืนกันด้วยสัดส่วนที่พอเหมาะพอดี 3.เป็นเอกลักษณ์ และมีอิทธิพลต่อการรับรู้ของผู้ชม โดยไม่จำเป็นต้องสะท้อนถึงบริบทสังคมหรือวัฒนธรรม ในขณะเดียวกันผู้วิจัยก็พยายามที่จะลองแนวคิดของเบเนดิกโต โครเซ่ และแนวคิดของตอลสตอย มาอธิบายการแต่งหน้า สองแนวคิดของเบเนดิกโต โครเซ่ และตอลสตอยข้างต้น ไม่สอดคล้องกัน เพราะฉะนั้นแนวคิดของไคลฟ์ เบลล์ เป็นแนวคิดที่เหมาะสมและสอดคล้องกันมากที่สุด

คำสำคัญ: ศิลปะ, ไคลฟ์ เบลล์, การแต่งหน้า

Abstract

This article aims to apply Clive Bell's artistic concept to explain makeup, using a study of relevant documents and research. The results of the study found that It is a well-known fact that art is what is created by man where its innovative process is somehow originated by thought, imagination and feeling manifested by various forms, painting sculpture etc. In the area of art, many philosophers, Benedetto Croce, for instance, is of the view that art is the expression or the free creative process of making art work where its process is completed in the thought of artist resulting in making art work there, Tolstoy is of the view that art is the aesthetical creation of work whereby the deep emotion is communicated to other people. In this, Clive Bell is of the view that art is the line, color, form, surface, and space where the arrangement of its components are involved. Here, the relationship of those components is needed to put together harmoniously and consistently in certain form especially the certain form of art leading to the aesthetical feeling in the subtle manner of its own way influencing on the audience does not need to reflect on any social context of culture. However, a question is asked: is makeup the art? From the mentioned art, this research aims to make use of the concept of art to understand the concept of makeup as it is regarded as the art as well. In this paper, a writer argues that making use of Clive Bell's the concept of art in understanding the makeup ought to be better than Croce's and Tolstoy's concept of art and this idea embraces the 'Significant Form' correspondingly because of: 1) making up focusses on the significance of Form where the component of line, color, form, and surface are beyond other meaning, 2) the arrangement of its component aspects focusses on the consistency and harmony of appropriate components, 3) it highlights its uniqueness and influence on audiences without any reflection on social context or culture. While doing this, a writer was trying to apply Benedetto Croce's and Tolstoy's concept of art to understand the proposed making up too. Consequently, On the one hand, both concepts remain inconsistent, on the other hand, Clive Bell's the concept shows the applicability to this kind of art successfully.

Keyword: Art, Clive Bell, Makeup

บทนำ

ในการพูดถึงศิลปะ จะมีคำถามหนึ่งเกิดขึ้นอยู่เสมอ ศิลปะคืออะไร ในสมัยโบราณ นักปราชญ์ได้ให้ความหมายของศิลปะ (Art) ไว้ว่า คือ สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น เป็นสิ่งที่มีได้เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ดังนั้น ตามความหมายนี้ ทิวทัศน์ทะเล ท้องฟ้ายามรุ่งเช้า หรือดวงอาทิตย์ขณะกำลังอัสดงคดลับขอบฟ้าจึงไม่ใช่ศิลปะ เพราะเป็นปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ แต่สิ่งที่เป็นศิลปะได้นั้น คือ ศิลปกรรม

รวมถึงศิลปะในการแต่งหน้า เป็นต้น ศิลปะเป็นผลผลิตที่ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะซึ่งผลผลิตนั้นมีลักษณะทางสุนทรีย์ และต้องทำขึ้นจากสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกสำนึก (Sentient beings) ซึ่งหมายถึงต้องทำขึ้นโดยมนุษย์ที่มีต่อสิ่งที่พบเห็นแล้วสร้างสรรค์ออกมาด้วยความวิริยะอุตสาหะ

ศิลปะ ตามพจนานุกรม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2530) ศิลปะคือ ผลแห่งพลังความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่แสดงออกในรูปลักษณะต่าง ๆ ให้ปรากฏซึ่งสุนทรีย์ภาพ ความประทับใจ หรือความสะเทือนอารมณ์ตามอัจฉริยภาพ พุทธิปัญญา ประสบการณ์ ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี หรือความเชื่อในลัทธิ ศาสนา

จากการพิจารณามุมมองเรื่องศิลปะ มีนักปรัชญาหลายท่านกล่าวถึงศิลปะ เช่น อริสโตเติลกล่าวว่า ศิลปะช่วยให้ทั้งศิลปิน และผู้ชมได้ระบายนามหรือระบายความเครียด และความกดดันที่ซ่อนเร้นอยู่ในจิตใจสำนึกออกไป ศิลปะคือการถ่ายทอดธรรมชาติ แต่มีได้หมายความว่า ศิลปะคือการเลียนแบบธรรมชาติเสียทุกอย่าง แต่ศิลปินต้องทำหน้าที่เข้าใจธรรมชาติศึกษาหาความจริงจากธรรมชาติแล้วรู้จักถ่ายทอดธรรมชาติออกมา โดยคัดเลือกตัดตอนเอาเฉพาะที่เป็นความงาม หรือเกิดความประทับใจมาปรุงแต่งงานศิลปะ แม้ธรรมชาติจะมีความสวยงามตรงตามช่วยจรรโลงโลกให้น่าอยู่ และให้ความสดชื่นรื่นรมย์เพียงใด แต่ธรรมชาติก็หาใช่ศิลปะไม่ トラบใดที่ปราศจากมนุษย์เข้ามาเกี่ยวข้อง (ประเสริฐ ศิลรัตน์, 2542) โครเซ ก็มีทรรศนะที่สอดคล้องกับอริสโตเติลว่า “ธรรมชาติเป็นสิ่งที่เรียบง่าย เป็นความงามไป ศิลปินเป็นผู้ช่วยชี้แนะ และแสดงให้เห็นถึงความงามของธรรมชาติ ดังนั้น ศิลปะจึงสูงส่งกว่าความงามของธรรมชาติ” นอกจากจะกล่าวถึงคุณค่าของผลงานศิลปะแล้วยังเป็นการเน้นถึงความสำคัญของศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานด้วย

ตอลสตอย (Tolstoy) มีทัศนะว่า ศิลปะคือ การสร้างสรรค์ของสุนทรีย์ แต่สุนทรีย์ก็ไม่ได้อยู่เหนือปัญหาทางศีลธรรมแต่อย่างใด ศิลปะคือ การสื่อสารทางอารมณ์สะเทือนใจไปยังบุคคลอื่น ๆ ที่มีอารมณ์สะเทือนใจแบบเดียวกัน อารมณ์ความรู้สึกยิ่งรุนแรงเพียงใด งานศิลปะก็ยิ่งมีความเป็นศิลปะมากขึ้นเท่านั้น ศิลปะที่แท้จริงย่อมสื่อสารที่ทำให้เกิดความรักพระเจ้า รักมนุษย์ และรักความเป็นพี่น้องร่วมโลก ความก้าวหน้าของศิลปะ ก็คือความก้าวหน้าของมนุษยชาติที่จะนำไปสู่ความสุขสมบูรณ์ (Leo Tolstoy, 1924) ส่วนจอห์น ดิวอี้ (John Dewey) มีความเชื่อเกี่ยวกับงานศิลปะว่า ในธรรมชาติได้จัดระเบียบระเบียบของกระบวนการต่าง ๆ ไว้อย่างสมบูรณ์ ดังนั้นโนภาพทางศิลปะเกิดจากประสบการณ์ และประสบการณ์ก็มาจากการเชิงธรรมชาติที่สามารถควบคุมให้ทุกสิ่งทุกอย่างเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง มโนภาพของศิลปะคือ ผลสำเร็จอันยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ

อย่างไรก็ดี จากมุมมองที่กล่าวมานี้ ไคลฟ์ เบลล์ (Clive Bell, 1881-1964) นักสุนทรียศาสตร์และนักวิจารณ์ศิลปะชาวอังกฤษที่มีชื่อเสียงในศตวรรษที่ 20 แสดงมุมมองของศิลปะไว้ว่า คุณสมบัติร่วมอย่างเดียวนั้นในงานศิลปะที่ดีทั้งหลายนั้นคือ รูปทรงแห่งนัยยะ (Significant Form) ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของงานศิลปะ รูปทรงบริสุทธิ์ที่ปรากฏอยู่ในผลงานทัศนศิลป์ต่าง ๆ นั้นเรียกโดยรวมว่า ทัศนธาตุ (Visual elements) อันหมายถึง เส้น สี รูปร่างและรูป ทรงที่ประกอบกันอยู่ในโครงสร้างและสัดส่วนที่เหมาะสมกลมกลืน และกระตุ้นให้เกิดอารมณ์สุนทรีย์ ซึ่งเป็นอารมณ์แห่งความสุขความเพลิดเพลินหรือความปลื้มปิติยินดี เป็นอารมณ์คนละแบบกับอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นอย่างปกติในชีวิตประจำวัน อย่างเช่น ความรัก ความโกรธ ความเศร้า ฯลฯ การที่จะเกิดอารมณ์

สุนทรียะได้นั้นจะต้องมาจากรูปทรงแห่งนัยยะ (Significant Form) ไม่ใช่มาจากเนื้อหาเรื่องราวในผลงานศิลปะ (Clive Bell, 1987)

การแต่งหน้าคืออะไร ราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของคำว่า “แต่ง” เป็นคำกริยา ความหมายตามพจนานุกรม หมายถึง จัดให้งาม เช่น แต่งร้าน แต่งบ้าน ส่วนคำว่า แต่งหน้า เป็นลูกคำของคำว่า แต่ง หมายถึง การใช้เครื่องสำอางเสริมแต่งใบหน้าให้สวยขึ้น ใช้เครื่องสำอางแต่งใบหน้าให้มีลักษณะต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับบทบาทกับลักษณะใบหน้าและบุคลิกของแต่ละคน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554) และจักรพันธ์ มิสุธา ได้ให้ความหมายของการแต่งหน้าไว้ว่า การแต่งหน้า หมายถึง การใช้เครื่องสำอางประเภทเสริมความงาม (Make up) แต่งแต้มบนใบหน้าให้เกิดสีสัน และรูปแบบโดยความตั้งใจ ซึ่งอาศัยความรู้และทักษะทางด้านศิลปะเพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะ ใบหน้า และบุคลิกของแต่ละบุคคล (จักรพันธ์ มิสุธา, 2555)

จากข้อมูลข้างต้น ผู้เขียนต้องการตอบคำถามที่ว่า การแต่งหน้าเป็นศิลปะหรือไม่ โดยพิสูจน์ถึงข้อยืนยันที่ว่า การแต่งหน้านั้น เป็นศิลปะ ด้วยเหตุผลดังนี้ 1) การสร้างสรรค์ (Creativity) 2) การแสดงออก(Expression) 3) เทคนิค (Technique) 4) ออกแบบ (Design) และ 5) การเล่าเรื่อง (Storytelling) และเหตุผลที่ผู้เขียนนำแนวคิดของโคลฟ์ เบล์ มาตรวจสอบการแต่งหน้า มีเหตุผลสำคัญหลายประการ โดยเฉพาะการทำให้เรามองเห็นการแต่งหน้าในมุมมองที่ลึกซึ้งขึ้น และเข้าใจความงามในแง่สุนทรียภาพที่ไม่ผูกติดกับความหมายทางสังคมหรือการแสดงออกทางวัฒนธรรม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการแต่งหน้านั้นเป็นศิลปะอย่างแท้จริง

บทความนี้ต้องการแสดงให้เห็นถึงแนวคิดศิลปะที่สามารถอธิบายการแต่งหน้า เมื่อผู้เขียนพิจารณาจากข้อมูลข้างต้นพบว่าแนวคิดศิลปะของโคลฟ์ เบล์ มีความสอดคล้องกันกับการแต่งหน้า มากกว่าแนวคิดของนักปรัชญาท่านอื่น เพราะหากพิจารณาถึงแนวคิดศิลปะของจอห์น ดิวอี้ มองศิลปะว่าเป็นประสบการณ์ที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สร้างงานศิลปะและผู้ชม ศิลปะคือประสบการณ์ที่มีชีวิตชีวา ไม่ได้จำกัดแค่รูปแบบ ดังนั้น หากนำแนวคิดนี้มาตรวจสอบการแต่งหน้า การแต่งหน้าอาจถูกมองว่าเป็นกระบวนการที่สร้างขึ้นจากประสบการณ์ และหากใช้แนวคิดศิลปะของโครเซ ซึ่งมองว่าศิลปะเป็นการแสดงออก (Expression) ของอารมณ์และความรู้สึกภายใน หากนำแนวคิดนี้มาอธิบายการแต่งหน้าอาจถูกมองว่าเป็นการแสดงออกของอารมณ์ บุคลิกภาพ หรือความรู้สึกภายในของผู้ที่แต่ง และทั้งสองแนวคิดนี้อาจทำให้ประเด็นที่ผู้เขียนต้องการตอบคำถามนั้นมีความหมายที่ต่างออกไปจากการให้ความหมายของการแต่งหน้า รวมถึงกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการอธิบายการแต่งหน้า

บทความนี้จะได้พิจารณา การประยุกต์ใช้แนวคิดศิลปะของโคลฟ์ เบล์ เพื่ออธิบายการแต่งหน้า โดยใช้แนวคิดหลักเกี่ยวกับรูปทรงแห่งนัยยะ (Significant Form) ที่มีเกณฑ์ในการตัดสินศิลปะ องค์ประกอบในการทำงาน และเป้าหมายในการทำงาน ที่สอดคล้องกันระหว่างศิลปะกับการแต่งหน้า อันจะเป็นประโยชน์ในทางศิลปะและการแต่งหน้าต่อไป

แนวคิดเรื่องศิลปะ

ศิลปะคืออะไร เป็นการถามถึงแก่นสารหรือสาระสำคัญของผลงานศิลปะว่าคืออะไร และศิลปะที่แท้จริงมีคุณสมบัติอย่างไร ซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของศิลปะที่มีต่อสิ่งอื่น ๆ เช่น

สังคม ศาสนา ศิลธรรม หรือคุณค่าของชีวิต รวมถึงเกณฑ์ในการประเมินตัดสินคุณค่าของศิลปะอันเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานของศิลปิน อีกทั้งมีความสำคัญต่อนักวิจารณ์ศิลปะและช่วยสร้างความรู้ ความเข้าใจและการซาบซึ้งต่องานศิลปะให้แก่ผู้ชม ศิลปะเป็นผลผลิตที่ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะซึ่งผลผลิตนั้นมีลักษณะทางสุนทรีย์และต้องทำขึ้นจากสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกสำนึก (Sentient beings) ซึ่งหมายถึงต้องทำขึ้นโดยมนุษย์ที่มีต่อสิ่งที่พบเห็นแล้วสร้างสรรค์ออกมาด้วยความวิริยะอุตสาหะ

จากการพิจารณามุมมองเรื่องศิลปะ มีนักปรัชญาหลายท่านกล่าวถึงศิลปะ เช่น อริสโตเติลกล่าวว่า ศิลปะช่วยให้ทั้งศิลปินและผู้ชมได้ระบายอารมณ์หรือระบายความเครียด และความกดดันที่ซ่อนเร้นอยู่ในจิตใจสำนึกออกไป ศิลปะคือการถ่ายทอดธรรมชาติ แต่ไม่ได้หมายความว่า ศิลปะคือการเลียนแบบธรรมชาติเสียทุกอย่างแต่ศิลปินต้องทำหน้าที่เข้าใจธรรมชาติศึกษาหาความจริงจากธรรมชาติแล้วรู้จักถ่ายทอดธรรมชาติออกมา โดยคัดเลือกตัดตอนเอาเฉพาะที่เป็นความงามหรือเกิดความประทับใจมาปรุงแต่งงานศิลปะ แม้ธรรมชาติจะมีความสวยงามสดงดงามช่วยจรรโลงโลกให้น่าอยู่และให้ความสดชื่นรื่นรมย์เพียงใด แต่ธรรมชาติก็ทำให้ศิลปะไม่ ธรรมดาที่ปราศจากมนุษย์เข้ามาเกี่ยวข้อง (ประเสริฐ ศิลรัตน์, 2542) โครเซ (Benedetto Croce, 1866-1952) ก็มีทรรศนะที่สอดคล้องกับอริสโตเติลว่า “ธรรมชาติเป็นสิ่งที่เรียบง่าย เป็นความงามไป ศิลปินเป็นผู้ช่วยชี้แนะและแสดงให้เห็นถึงความงามของธรรมชาติ ดังนั้นศิลปะจึงสูงส่งกว่าความงามของธรรมชาติ” นอกจากนี้กล่าวถึงคุณค่าของผลงานศิลปะแล้วยังเป็นการเน้นถึงความสำคัญของศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานด้วย

เพลโต (Plato) นักปรัชญากรีก ให้ทัศนะว่า “ศิลปะเป็นการจำลองแบบจากธรรมชาติ” และอริสโตเติล (Aristotle) อธิบายเพิ่มเติมว่า “ศิลปะไม่เพียงเป็นการเลียนแบบของคุณลักษณะรูปทรงภายนอก แต่ต้องสามารถแสดงออกถึงคุณลักษณะภายในของสิ่งนั้น ๆ ด้วย” ลีโอ ตอลสตอย (Leo Tolstoy) ให้ทัศนะว่า ศิลปะเป็นการแสดงออกด้านอารมณ์ ความรู้สึก เพื่อสื่อสารไปยังผู้อื่น ให้เกิดการรับรู้ร่วมกับศิลปิน นับว่าศิลปะเป็นวิถีทางไปสู่ความพึงพอใจ และยังเป็นวิถีทางสำหรับการอยู่ร่วมกัน (นิพาดา เทวกุล, 2537) และจอห์น ดิวอี้ (John Dewey) เห็นว่า ศิลปะคือประสบการณ์ของศิลปิน ส่วนเบนเนดโต โครเซ (Benedetto Croce) ให้ความเห็นว่า “ศิลปะเป็นวิสัยทัศน์ หรือการหยั่งรู้เป็นการแสดงออกของจิตวิญญาณ อยู่เหนือเหนือเหตุผลและอารมณ์” (จรรยา โกมุตรัตนานนท์, 2540)

จากการให้ความหมายศิลปะข้างต้นสรุปได้ว่า ศิลปะ หมายถึง การแสดงออกของความคิดจากภายในสู่ภายนอก เป็นผลงานทางศิลปะ ภาพวาด งานฝีมือ หรืออะไรก็ตาม ที่แสดงออกถึงการสื่อสารไปยังผู้อื่น

แนวคิดศิลปะของไคลฟ์ เบลล์

ไคลฟ์ เบลล์ (Clive Bell, 1881-1964) นักสุนทรียศาสตร์และนักวิจารณ์ศิลปะชาวอังกฤษที่มีชื่อเสียงในศตวรรษที่ 20 แสดงมุมมองของศิลปะไว้ว่า คุณสมบัติร่วมอย่างเดียวยุติที่มีในงานศิลปะที่ดีทั้งหลายนั้นคือ รูปทรงแห่งนัยยะ (Significant Form) ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของงานศิลปะ รูปทรงบริสุทธิ์ที่ปรากฏอยู่ในผลงานทัศนศิลป์ต่าง ๆ นั้นเรียกโดยรวมว่า ทัศนธาตุ (Visual elements) อันหมายถึง เส้น สี รูปร่างและรูปทรงที่ประกอบกันอยู่ในโครงสร้างและสัดส่วนที่เหมาะสมกลมกลืน

และกระตุ้นให้เกิดอารมณ์สุนทรีย์ ซึ่งเป็นอารมณ์แห่งความสุขความเพลิดเพลินหรือความปลื้มปิติยินดี เป็นอารมณ์คนละแบบกับอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นอย่างปกติในชีวิตประจำวัน อย่างเช่น ความรัก ความโกรธ ความเศร้า ฯลฯ การที่จะเกิดอารมณ์สุนทรีย์ได้นั้นจะต้องมาจากรูปทรงแห่งนัยยะ (Significant Form) ไม่ใช่มาจากเนื้อหาเรื่องราวในผลงานศิลปะ (จรรยา โกมพรัตนานนท์, 2540)

เบลล์ อธิบายไว้ในหนังสือชื่อ ศิลปะ (Art) ของเขาว่า ในงานศิลปะนั้น เส้นและสีต่าง ๆ จะต้องสอดคล้องประสานกลมกลืนกันด้วยสัดส่วนที่พอเหมาะพอดีลงตัวในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง โดยเฉพาะ ของงานศิลปะประเภทนั้น ๆ ซึ่งจะทำให้เกิดอารมณ์สุนทรีย์ที่ละเอียดอ่อนอย่างที่สุดขึ้นมา โดยเบลล์ เรียกว่า รูปทรงแห่งนัยยะ (Significant Form) ซึ่งเป็นการรวมตัวกันของเส้น และสีที่สามารถกระตุ้นจิตใจทางความงาม รูปทรงแห่งนัยยะ (Significant Form) คือคุณภาพอันสำคัญและจำเป็นต่องานศิลปะ เราต่างคุ้นเคยกับภาพทั่วไปที่กระตุ้นความชื่นชมของเรา แต่ไม่ได้กระตุ้นเร้าอารมณ์ความรู้สึกของเราได้อย่างงานศิลปะ งานประเภทนี้เบลล์เรียกว่า จิตรกรรมแบบพรรณนา (Descriptive Painting) เบลล์คิดว่า โลกของศิลปะเป็นโลกของความงามอันสูงส่ง โลกของศิลปะอยู่อย่างเป็นอิสระเหนือโลกแห่งกระแสชีวิต การที่คนทั่วไปจะเข้าถึงโลกแห่งความงามนี้ได้จะต้องอาศัยความช่วยเหลือจากศิลปิน เพราะศิลปินคือคนที่มีความสามารถในการที่สามารถนำประสบการณ์ในโลกความงามให้ปรากฏตัวออกมาในงานศิลปะของเขาได้ เบลล์อธิบายว่า ศิลปินสามารถที่จะเข้าถึงโลกแห่งความงามได้โดยตรงก็เพราะศิลปินสามารถที่จะมองดูธรรมชาติและสิ่งต่าง ๆ รอบตัวได้ ผิดแผกแตกต่างจากที่คนธรรมดา ๆ มองดูกัน ศิลปินยังมีความสามารถพิเศษในการที่จะมองสิ่งต่าง ๆ รอบตัวในฐานะที่สิ่ง ๆ นั้น มีความหมาย มีความน่าสนใจในตัวของมันเอง โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์นอกตัวที่มันจะมีต่อมนุษย์ เมื่อศิลปิน มองดูสิ่งต่าง ๆ รอบตัวนั้น เขาจะมองลึกลงไปถึงรูปแบบบริสุทธิ์ (Pure Form) ของสิ่งเหล่านั้น อันเป็นการรวมตัวของเส้น สีที่มีความสัมพันธ์กลมกลืนกัน เขาจะเกิดมีความรู้สึกชื่นชมแบบสุนทรีย์ในการเห็นรูปแบบบริสุทธิ์นั้น และนี่เองเป็นช่วงเวลาที่เราบังเกิดจิตใจเกิดขึ้น กล่าวคือ ศิลปินเกิดความประสงค์อย่างแรงกล้าที่จะทำให้ความปรารถนาในการแสดงสิ่งที่เขารู้สึกออกมาให้ปรากฏ

แนวคิดสำคัญของ โคลฟ์ เบลล์ ได้แก่ 1. รูปแบบที่สำคัญ (Significant Form) เบลล์ เชื่อว่า สิ่งที่ทำให้ชิ้นงานศิลปะเป็นศิลปะที่ดีนั้นไม่ใช่เนื้อหาหรือความหมายของภาพ แต่มาจาก "รูปแบบที่สำคัญ" ซึ่งเป็นการจัดเรียงองค์ประกอบของภาพ (เช่น เส้น สี และรูปร่าง) ที่สามารถกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกทางสุนทรีย์ในผู้ชมได้ 2. อารมณ์ทางสุนทรีย์ (Aesthetic Emotion) เบลล์เชื่อว่าเมื่อเรามองงานศิลปะ เราควรปล่อยให้ตัวเองสัมผัสกับอารมณ์ทางสุนทรีย์ ซึ่งเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการสัมผัสกับ "รูปแบบที่สำคัญ" ของงานนั้น โดยไม่จำเป็นต้องเข้าใจหรือพิจารณาเนื้อหาของงานศิลปะ และ 3. ความสำคัญของศิลปะบริสุทธิ์ (Pure Art) เบลล์เน้นว่าศิลปะควรจะถูกชื่นชมในฐานะศิลปะเท่านั้น โดยไม่จำเป็นต้องอิงกับวัตถุประสงค์อื่น เช่น การเล่าเรื่องหรือการแสดงความคิดเห็นทางสังคม (Clive Bell, 1987)

โคลฟ์ เบลล์ ได้เสนอเกณฑ์ในการตัดสินศิลปะที่สอดคล้องกับแนวคิดข้างต้นไว้ 3 ประการ ดังนี้ (Clive Bell, 1987)

1. รูปทรงที่มีความสำคัญ (Significant Form) เชื่อว่าคุณค่าของศิลปะอยู่ที่ "รูปทรงที่มีความสำคัญ" ซึ่งหมายถึงการจัดเรียงองค์ประกอบต่าง ๆ ของผลงานศิลปะ เช่น สี รูปร่าง เส้น และ

พื้นผิว ให้เกิดความงามที่สื่อสารถึงอารมณ์หรือความรู้สึกบางอย่างให้แก่ผู้ชม เบลล์ แย้งว่า ความงามหรือคุณค่าทางศิลปะไม่ขึ้นอยู่กับเรื่องราวหรือเนื้อหาที่งานศิลปะนำเสนอ แต่ขึ้นอยู่กับ การรับรู้และตอบสนองต่อ "รูปทรงที่มีความสำคัญ" เหล่านี้

2. การตอบสนองทางอารมณ์ (Emotional Response) โดยเน้นว่าศิลปะที่ดีควรทำให้ผู้ชมเกิดการตอบสนองทางอารมณ์ที่ลึกซึ้ง โดยไม่ต้องอาศัยความเข้าใจในบริบทหรือความหมายที่ซ่อนอยู่ในงานนั้น ๆ เขาเชื่อว่าศิลปะที่แท้จริงควรมีความสามารถในการสร้างอารมณ์ที่เป็นเอกลักษณ์และทรงพลังผ่าน รูปทรงที่มีความสำคัญ (Significant Form)

3. การไม่ขึ้นอยู่กับเนื้อหา (Detachment from Content) เบลล์มีมุมมองว่าเนื้อหาหรือหัวเรื่องของงานศิลปะเป็นสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องกับคุณค่าทางศิลปะที่แท้จริง เขาแย้งว่าการตีความเนื้อหาหรือความหมายภายในงานศิลปะเป็นสิ่งที่เบี่ยงเบนจากการประเมินความงามที่เกิดจาก "Significant Form" ตัวอย่างเช่น งานศิลปะที่มีเรื่องราวซับซ้อนหรือมีข้อความทางการเมืองอาจไม่ได้มีคุณค่าสูงในเชิงศิลปะ หากขาดรูปทรงที่สร้างความรู้สึกทางอารมณ์อย่างแท้จริง

องค์ประกอบในการทำงานศิลปะตามแนวคิดของ คลิฟ เบลล์ (Clive Bell, 1987) ได้แก่ 1. รูปทรง (Form) คือ รูปทรงในที่นี้หมายถึงลักษณะทางกายภาพขององค์ประกอบต่าง ๆ ในงานศิลปะ เช่น เส้น รูปทรงเรขาคณิต รูปร่างของวัตถุที่ปรากฏในภาพ โดยเบลล์ เชื่อว่าการจัดเรียงรูปทรงต่าง ๆ ให้เกิดความสัมพันธ์ที่มีความสำคัญเป็นหัวใจของงานศิลปะ 2. สี (Color) สีเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยสร้าง "Significant Form" เบลล์ เชื่อว่าสีมีความสามารถในการกระตุ้นอารมณ์และสร้างความงามที่เป็นอิสระจากเนื้อหา สีในงานศิลปะควรถูกใช้เพื่อสร้างความกลมกลืนหรือความขัดแย้งที่สื่อความหมายในเชิงอารมณ์ 3. การจัดวางองค์ประกอบ (Composition) การจัดวางองค์ประกอบหรือการจัดวางรูปร่าง สี และเส้นในพื้นที่ของภาพ เพื่อให้เกิดความสมดุลหรือความสัมพันธ์ที่มีความหมายเป็นสิ่งที่สำคัญในแนวคิดของเบลล์ เพราะการจัดวางองค์ประกอบที่ดีจะสร้าง "Significant Form" ซึ่งเป็นหัวใจของงานศิลปะที่ทรงคุณค่า 4. ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ (Relationship between Elements) ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น ระหว่างสีและรูปร่าง หรือระหว่างเส้นและพื้นที่ว่าง ความสัมพันธ์เหล่านี้สร้างความหมายและอารมณ์ในงานศิลปะ โดยไม่ต้องพึ่งพาเนื้อหาหรือเรื่องราวในงาน 5. การขาดหรือการลดทอนเนื้อหา (Reduction of Content) เบลล์สนับสนุนการลดทอนเนื้อหาในงานศิลปะให้เหลือเพียงองค์ประกอบทางรูปทรงและสีที่สร้างอารมณ์ ผู้ชมไม่ควรสนใจเนื้อหาหรือข้อความที่งานศิลปะอาจจะสื่อ แต่ควรมุ่งเน้นไปที่การรับรู้ความงามจากรูปทรงที่มีความสำคัญ และ 6. ความสามารถในการกระตุ้นอารมณ์ (Emotional Resonance) องค์ประกอบต่าง ๆ ในงานศิลปะควรถูกจัดวางและใช้ในลักษณะที่สามารถกระตุ้นอารมณ์ที่ลึกซึ้งในผู้ชม การตอบสนองทางอารมณ์นี้เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงคุณค่าของงานศิลปะตามทฤษฎีของเบลล์

ดังนั้น องค์ประกอบในการทำงานศิลปะของคลิฟ เบลล์ เน้นไปที่รูปทรง สี การจัดวางองค์ประกอบ ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ และความสามารถในการกระตุ้นอารมณ์ ซึ่งทั้งหมดนี้รวมกันเป็น "Significant Form" ที่เขาเชื่อว่าเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างคุณค่าของงานศิลปะ

เป้าหมายในการทำงานศิลปะของคลิฟ เบลล์ มุ่งเน้นไปที่การสร้างและสื่อสาร "Significant Form" หรือ "รูปทรงที่มีความสำคัญ" ซึ่งเบลล์เชื่อว่าเป็นหัวใจสำคัญของศิลปะที่แท้จริง (Clive Bell,

1987) ได้แก่ 1. การสร้างรูปทรงที่มีความสำคัญ (Significant Form) เพื่อกระตุ้นอารมณ์ (Creating Significant Form to Evoke Emotion) เป้าหมายหลักของศิลปะตามโคลฟ์ เบลล์ คือการสร้างรูปทรงที่มีความสำคัญ ซึ่งสามารถกระตุ้นการตอบสนองทางอารมณ์อย่างลึกซึ้งในผู้ชม เบลล์เชื่อว่าศิลปะที่แท้จริงสามารถทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกที่เป็นเอกลักษณ์ผ่านการจัดองค์ประกอบทางรูปทรง สี และเส้น 2. การสื่อสารความงามที่เป็นสากล (Communicating Universal Beauty) เบลล์ มีมุมมองว่าศิลปะควรสื่อความงามที่เป็นสากล ซึ่งหมายถึงความงามที่ไม่ขึ้นอยู่กับบริบททางวัฒนธรรมหรือเนื้อหาที่เฉพาะเจาะจง งานศิลปะที่ดีสามารถสื่อสารความงามนี้ผ่าน "Significant Form" โดยไม่ต้องอาศัยการตีความเรื่องราวหรือความหมายเชิงสัญลักษณ์ 3. การแยกศิลปะออกจากเนื้อหาและเรื่องราว (Detaching Art from Content and Narrative) เบลล์ เชื่อว่าศิลปะควรแยกออกจากเนื้อหาหรือเรื่องราวที่มาพร้อมกับมัน เขามองว่าคุณค่าของศิลปะอยู่ที่รูปทรงและองค์ประกอบที่กระตุ้นอารมณ์ ไม่ใช่ในเนื้อหาหรือข้อความที่ต้องการสื่อ 4. การเสริมสร้างการรับรู้และการตระหนักรู้ในความงาม (Enhancing Perception and Awareness of Beauty) เบลล์ต้องการให้ศิลปะเป็นเครื่องมือในการเปิดเผยและยกระดับการรับรู้ของผู้ชมเกี่ยวกับความงาม เขาเชื่อว่าศิลปะควรทำให้ผู้ชมมีความตระหนักรู้ในรูปทรงและสีที่สามารถสร้างอารมณ์และความรู้สึกได้ 5. การทำให้ศิลปะเป็นสิ่งที่ เป็นอิสระ และเป็นวัตถุแห่งการพิเนิจ (Making Art an Autonomous Object of Contemplation) เบลล์ เห็นว่าศิลปะควรเป็นวัตถุแห่งการพิเนิจพิจารณาที่ไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอก เช่น ประวัติศาสตร์หรือสังคม เขาต้องการให้ผู้ชมสามารถรับรู้ความงามในงานศิลปะโดยไม่ต้องพึ่งพาความเข้าใจในเนื้อหาหรือบริบท

ดังนั้น เป้าหมายในการทำงานศิลปะของ โคลฟ์ เบลล์ คือการสร้างผลงานที่สามารถกระตุ้นอารมณ์ผ่าน การสร้างรูปทรงที่มีความสำคัญ (Significant Form) โดยแยกศิลปะออกจากเนื้อหาและเรื่องราว เพื่อสื่อสารความงามที่เป็นสากลและทำให้ศิลปะเป็นวัตถุแห่งการพิเนิจพิจารณาที่มีความเป็นอิสระในตัวเอง

กล่าวโดยสรุปคือ เบลล์ให้คุณค่าของศิลปะที่รูปทรงแห่งนัยยะ (Significant Form) โดยปฏิเสธเนื้อหา หรือเรื่องราวในภาพและถือว่างานศิลปะนั้นเป็นอิสระและเป็นสิ่งที่มีค่าโดยตัวเอง เพราะเกิดขึ้นจากการประกอบกันของเส้น สี รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว และพื้นที่ว่าง ซึ่งมีนัยยะให้เกิดอารมณ์พิเศษที่น่าเราออกห่างจากอารมณ์ปกติในชีวิตประจำวันได้ โดยไม่ต้องเกี่ยวพันกับเนื้อหา เรื่องราวหรือจุดมุ่งหมายใด ๆ ศิลปะที่แท้จริงต้องเป็นสากลและเป็นอมตะ ซึ่งรูปทรงแห่งนัยยะเท่านั้นที่ให้คุณสมบัตินี้ได้ เพราะรูปทรงแห่งนัยยะ(Significant Form) เป็นสิ่งที่อยู่เหนือกาลเวลา และสถานที่ เป็นสิ่งที่มีอยู่ในผลงานศิลปะทุกยุคทุกสมัย

การแต่งหน้าคืออะไร

การแต่งหน้า (Makeup) คือการใช้เครื่องสำอางหรือผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ในการตกแต่งใบหน้าและร่างกาย เพื่อเพิ่มความงาม หรือปรับปรุงลักษณะเฉพาะของบุคคลให้ดูดีขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงไปตามที่ต้องการ การแต่งหน้ามักจะถูกใช้เพื่อเน้นคุณสมบัติที่ดี เช่น การทำให้ผิวดูเรียบเนียน การเน้นดวงตาให้โดดเด่น การเพิ่มสีสันทให้ริมฝีปาก หรือการสร้างลวดลายที่แตกต่างไปจากเดิม นพพล จันทรกลืน ได้ให้ความหมายของการแต่งหน้าไว้ว่า “การแต่งหน้า” หมายถึง การแก้ไขและตกแต่งใบหน้าโดยเน้น

ส่วนที่ดีและกลบเกลื่อนส่วนที่บกพร่องไม่ให้เห็นชัด การเลือกเครื่องสำอางในการแต่งหน้าควรให้กลมกลืนและส่งเสริมผิวที่เป็นธรรมชาติ การแต่งหน้านั้น ไม่มีแบบแผนตายตัวเพราะเป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่ต้องอาศัยการสังเกตเป็นรายบุคคลไป (นพพล จันทรกลิ่น, 2545)

ราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของคำว่า “แต่ง” เป็นคำกริยา ความหมายตามพจนานุกรม หมายถึง จัดให้งาม เช่น แต่งร้าน แต่งบ้าน ส่วนคำว่า แต่งหน้า เป็นลูกคำของคำว่า แต่ง หมายถึง การใช้เครื่องสำอางเสริมแต่งใบหน้าให้สวยงาม ใช้เครื่องสำอางแต่งใบหน้าให้มีลักษณะต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับบทบาทกับลักษณะใบหน้าและบุคลิกของแต่ละคน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554)

จักรพันธ์ มิสุธา ได้ให้ความหมายของการแต่งหน้าไว้ว่า การแต่งหน้า หมายถึง การใช้เครื่องสำอางประเภทเสริมความงาม (Make up) แต่งแต้มบนใบหน้าให้เกิดสีสัน และรูปแบบโดยความตั้งใจ ซึ่งอาศัยความรู้และทักษะทางด้านศิลปะเพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะ ใบหน้าและบุคลิกของแต่ละบุคคล (จักรพันธ์ มิสุธา, 2555)

วราภรณ์ โอภาโส ได้ให้ความหมายของการแต่งหน้าไว้ว่า การแต่งหน้า เป็นทั้งศาสตร์และศิลปะ โดยการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องสำอางในการแต่งหน้าเพื่อสร้างความงดงามบนใบหน้าให้เกิดขึ้นตามใจต้องการ ศิลปะการแต่งหน้าสามารถสร้างบุคลิกหรือรูปแบบให้กับตัวตนของคนนั้นได้ชัดเจน และมีรูปแบบที่แตกต่างกันตามจุดประสงค์ เช่น แต่งหน้าชีวิตประจำวัน แต่งหน้าแฟชั่น แต่งหน้าเจ้าสาว แต่งหน้าแฟนซี แต่งหน้าเพื่อการแสดง และแต่งหน้านางงาม (วราภรณ์ โอภาโส, 2564)

สรุปได้ว่า การแต่งหน้า หมายถึง การใช้เครื่องสำอางแต่งแต้มสีสันบนใบหน้า โดยเน้นส่วนที่ดึบนใบหน้าให้สวยงามโดดเด่นยิ่งขึ้น และแก้ไขจุดบกพร่องบนใบหน้าให้ดูดีขึ้น โดยอาศัยความรู้และทักษะทางด้านศิลปะเพื่อให้เกิดความงามเหมาะสมกับใบหน้าและบุคลิกของแต่ละบุคคล การแต่งหน้ามีรูปแบบที่แตกต่างกันตามจุดประสงค์ เช่น แต่งหน้าในชีวิตประจำวัน แต่งหน้าแฟชั่น แต่งหน้าเจ้าสาว แต่งหน้าแฟนตาซี แต่งหน้าเพื่อการแสดง และแต่งหน้านางงาม เป็นต้น

การแต่งหน้าเป็นศิลปะหรือไม่

ในทัศนะของผู้เขียน ยืนยันว่าการแต่งหน้า “เป็นศิลปะ” โดยเฉพาะในแง่ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์และการแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ เหมือนกับศิลปะแขนงอื่น ๆ การแต่งหน้าใช้เทคนิคและเครื่องมือเพื่อสร้างรูปลักษณ์หรืออารมณ์บางอย่าง โดยอาศัยทักษะและความสามารถเฉพาะตัวในการใช้สีส้น การไล่อัด และการจัดองค์ประกอบบนใบหน้า

โดยมีเหตุผลที่การแต่งหน้าเป็นศิลปะ ดังนี้ 1. การสร้างสรรค์ (Creativity) การแต่งหน้าเปิดโอกาสให้ผู้ทำสามารถสร้างสรรค์รูปลักษณ์ที่แตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็นลวดที่เป็นธรรมชาติหรือการแต่งหน้าที่มีความเป็นเอกลักษณ์ การแต่งหน้าแบบแฟนซี หรืองานแต่งหน้าในแฟชั่นโชว์ ล้วนแต่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบ 2. การแสดงออก (Expression) เช่นเดียวกับศิลปะแขนงอื่น ๆ การแต่งหน้าเป็นวิธีหนึ่งที่คนสามารถแสดงออกถึงอารมณ์ ความรู้สึก และบุคลิกภาพของตัวเองได้ การเลือกสีและสไตล์การแต่งหน้าสามารถบ่งบอกถึงอารมณ์หรือแนวคิดที่ต้องการสื่อออกมา 3. การใช้เทคนิค (Technique) การแต่งหน้าต้องใช้ทักษะและเทคนิคเฉพาะ ไม่ว่าจะเป็นการลงรองพื้น การจัดแสงเงาบนใบหน้า การเลือกสีส้นให้เข้ากัน หรือการเน้นจุดเด่นบนใบหน้า แต่ละขั้นตอนต้องการ

ความรู้และความชำนาญเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ต้องการ 4. การออกแบบ (Design) ในการแต่งหน้า ผู้แต่งหน้าต้องออกแบบลุคทั้งหมด ตั้งแต่การเลือกสีอายแชโดว์ที่เข้ากัน การจับคู่สีลิปสติกกับบลัชออน ไปจนถึงการคำนึงถึงความเหมาะสมของลุคกับโอกาส 5. การเล่าเรื่อง (Storytelling) การแต่งหน้าในภาพยนตร์ ละคร หรือแม้แต่ในโซเชียลมีเดีย มักมีการใช้การแต่งหน้าเพื่อเล่าเรื่องหรือสร้างตัวละคร การแต่งหน้าสามารถสร้างคาแรคเตอร์ที่เฉพาะเจาะจง ทำให้ผู้ชมเข้าใจและเชื่อมโยงกับตัวละครได้ดีขึ้น ดังนั้น การแต่งหน้าเป็นศิลปะ เพราะเป็นการรวมเอาความคิดสร้างสรรค์ การออกแบบ การใช้เทคนิค และการแสดงออกเข้าด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นการแต่งหน้าในชีวิตประจำวัน การแต่งหน้าแบบมืออาชีพ หรือการแต่งหน้าเพื่อการแสดง ทุกอย่างล้วนแต่ต้องใช้ศิลปะในการสร้างสรรค์และแสดงออก (จักรพันธ์ มิสุธา, 2555)

เกณฑ์ในการตัดสินการแต่งหน้า อาจแตกต่างกันไปตามบริบทและวัตถุประสงค์ เช่น ในการแข่งขันการแต่งหน้า การแต่งหน้าเพื่อถ่ายภาพ หรือการแต่งหน้าในชีวิตประจำวัน อย่างไรก็ตาม มีเกณฑ์หลักๆ ที่มักใช้ในการประเมินคุณภาพ และความสวยงามของการแต่งหน้า ดังนี้ 1. ความสมดุล และความสม่ำเสมอ (Balance and Symmetry) การแต่งหน้าที่ดีควรมีความสมดุลทั้งสองด้านของใบหน้า ไม่ว่าจะเป็นการลงอายแชโดว์ บลัชออน หรือการเขียนคิ้ว ความสม่ำเสมอในเทคนิคการลงเมคอัพเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ลุคออกมาสวยงาม 2. การเลือกใช้สี (Color Coordination) การเลือกใช้สีที่เข้ากันหรือมีความสอดคล้องกันเป็นสิ่งสำคัญ สีของอายแชโดว์ ลิปสติก และบลัชออนควรเสริมกันและกัน และควรเหมาะสมกับโทนสีผิวของผู้ถูกแต่ง 3. ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบลุคเป็นเกณฑ์ที่มักถูกใช้ในการแข่งขันแต่งหน้า การออกแบบที่เป็นเอกลักษณ์และน่าสนใจแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการสร้างสรรค์ของผู้แต่งหน้า 4. การใช้เทคนิค (Technique) การลงรองพื้น การเบลนด์สี การเขียนอายไลเนอร์ และเทคนิคอื่น ๆ ควรถูกดำเนินการอย่างเชี่ยวชาญ ไม่มีขอบหรือเส้นที่ไม่สม่ำเสมอ การเบลนด์สีต้องเนียนและไม่มีรอยต่อที่ชัดเจน 5. ความละเอียดและความพิถีพิถัน (Detailing and Precision) การแต่งหน้าที่มีความพิถีพิถันในรายละเอียด เช่น การเขียนคิ้วอย่างประณีต การใช้ไฮไลต์และเชดดิงอย่างเหมาะสม และการลงลิปสติกอย่างเรียบเนียน เป็นสิ่งที่แสดงถึงความชำนาญและความตั้งใจของผู้แต่งหน้า 6. การเหมาะสมกับโอกาส (Suitability for the Occasion) การแต่งหน้าควรเหมาะสมกับโอกาส เช่น การแต่งหน้าแบบเบา ๆ สำหรับงานประจำวัน การแต่งหน้าแบบจัดเต็มสำหรับงานกลางคืน หรือการแต่งหน้าแบบเฉพาะเจาะจงสำหรับการถ่ายภาพหรือแฟชั่นโชว์ 7. การเน้นจุดเด่นของใบหน้า (Enhancing Natural Features) การแต่งหน้าควรช่วยเน้นจุดเด่นของใบหน้า เช่น การทำให้ดวงตาดูโดดเด่น หรือการทำให้โครงหน้าดูชัดเจนขึ้น การทำเช่นนี้จะทำให้ใบหน้าดูมีมิติและน่าสนใจมากขึ้น 8. ความกลมกลืนของลุคทั้งหมด (Overall Harmony) ลุคที่ออกมาต้องดูเป็นธรรมชาติและกลมกลืนกัน ทั้งในแง่ของการใช้สีสกินและสไตล์การแต่งหน้า ไม่ควรมีองค์ประกอบใดที่โดดออกมาเกินไปจนทำให้ลุคโดยรวมดูไม่สมดุล 9. ความคงทนของเมคอัพ (Longevity and Durability) การแต่งหน้าควรมีความคงทนและสามารถรักษาความสวยงามได้ตลอดทั้งวันโดยไม่เลอะหรือหลุดลอก การใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและการลงเมคอัพที่ถูกต้องจะช่วยให้ลุคยังคงสวยงามได้เป็นเวลานาน 10. การปรับตัวและแก้ไขสถานการณ์ (Adaptability and Problem Solving) ในสถานการณ์ที่มีความท้าทาย เช่น การปรับแต่งลุคให้เหมาะสมกับสภาพแสงที่เปลี่ยนแปลง หรือการแก้ไขปัญหาเมื่อผลิตภัณฑ์บางชนิดไม่

ทำงานตามที่คาดหวัง การสามารถปรับตัวและแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญ (จักรพันธ์ มิสุธา, 2555)

ดังนั้น การแต่งหน้าเป็นการผสมผสานระหว่างศิลปะและทักษะทางเทคนิค ซึ่งการประเมินผลลัพธ์ที่ดีต้องพิจารณาทั้งความสวยงาม ความคิดสร้างสรรค์ และความเหมาะสมกับบริบทของการแต่งหน้านั้น ๆ

องค์ประกอบในการแต่งหน้ามีหลายอย่างที่ทำารร่วมกันเพื่อสร้างลุคที่สมบูรณ์แบบและสวยงาม ต่อไปนี้คือองค์ประกอบหลักๆ ที่ใช้ในการแต่งหน้า ได้แก่ 1. รองพื้น (Foundation) ใช้เพื่อปรับสีผิวให้สม่ำเสมอและปกปิดจุดบกพร่องบนใบหน้า 2. คอนซีลเลอร์ (Concealer) ใช้ปกปิดจุดบกพร่องเฉพาะจุด 3. แป้ง (Powder) ใช้เซตเมคอัพและลดความมันบนใบหน้า 4. บลัชออน (Blush) ใช้เพิ่มสีสันให้แก้มเพื่อให้ใบหน้าดูมีชีวิตชีวา 5. บรอนเซอร์ (Bronzer) ใช้เพิ่มความอบอุ่นให้ใบหน้าและสร้างมิติ 6. ไฮไลต์ (Highlighter) ใช้เพิ่มความสว่างและประกายให้จุดเด่นของใบหน้า 7. อายแชโดว์ (Eyeshadow) ใช้เพิ่มสีสันและความโดดเด่นให้ดวงตา 8. อายไลเนอร์ (Eyeliner) ใช้เพื่อเพิ่มความคมชัดให้ดวงตา 9. มาสคาร่า (Mascara) ใช้เพิ่มความยาว ความหนา และความงอนให้กับขนตา 10. ดินสอเขียนคิ้ว/ผลิตภัณฑ์เขียนคิ้ว (Eyebrow Pencil/Brow Products) ใช้เติมเต็มคิ้วให้ดูเต็มและได้รูป 11. ลิปสติก (Lipstick) ใช้เพิ่มสีสันให้ริมฝีปาก 12. เซ็ตติ้งสเปรย์ (Setting Spray) ใช้เพื่อล็อกเมคอัพให้อยู่ได้นานและป้องกันการเลอะระหว่างวัน องค์ประกอบเหล่านี้ทำงานร่วมกันเพื่อสร้างลุคที่สมบูรณ์แบบและตอบสนองความต้องการด้านความงามในแต่ละโอกาส (วรารณ โอภาโส, 2564)

เป้าหมายในการแต่งหน้า มีดังนี้ 1. เสริมสร้างความมั่นใจ (Boosting Confidence) การแต่งหน้าช่วยเสริมสร้างความมั่นใจให้กับผู้ที่แต่ง เพราะสามารถปรับปรุงลักษณะเฉพาะของใบหน้าและปกปิดจุดบกพร่อง ทำให้รู้สึกดีกับตัวเองและมีความมั่นใจมากขึ้นในการเผชิญหน้ากับผู้อื่น 2. ปรับปรุงและเน้นจุดเด่น (Enhancing Natural Features) การแต่งหน้าใช้เพื่อเน้นจุดเด่นของใบหน้า เช่น การทำให้ดวงตาดูโดดเด่น การทำให้โครงหน้าดูชัดเจนขึ้น หรือการเพิ่มสีสันให้ริมฝีปาก ทั้งนี้เพื่อให้ลุคโดยรวมดูสวยงามยิ่งขึ้น 3. ปกปิดจุดบกพร่อง (Concealing Imperfections) เครื่องสำอางสามารถใช้ในการปกปิดสิว รอยแดง รอยดำ ใต้ตาคล้ำ หรือจุดบกพร่องอื่น ๆ บนใบหน้า ทำให้ผิวดูเรียบเนียนและสม่ำเสมอมากขึ้น 4. สร้างลุคที่ต้องการ (Creating Desired Looks) การแต่งหน้าเป็นวิธีหนึ่งในการเปลี่ยนแปลงลุคและสร้างสรรค์สไตล์ที่ต้องการ ไม่ว่าจะเป็นลุคธรรมชาติ ลุคเข้มสำหรับงานกลางคืน หรือการแต่งหน้าแฟนซีสำหรับงานเฉพาะกิจ 5. เตรียมตัวสำหรับโอกาสพิเศษ (Preparing for Special Occasions) การแต่งหน้ามักถูกใช้เพื่อเตรียมตัวสำหรับโอกาสพิเศษ เช่น งานแต่งงาน ปาร์ตี้ หรือการถ่ายภาพ ทำให้ผู้ที่ถูกแต่งหน้าดูดีและโดดเด่นในงานสำคัญ 6. แสดงออกถึงบุคลิกภาพและอารมณ์ (Expressing Personality and Emotions) การแต่งหน้าเป็นวิธีหนึ่งในการแสดงออกถึงบุคลิกภาพหรืออารมณ์ในแต่ละวัน เช่น การแต่งหน้าแบบสดใสเพื่อแสดงถึงความสนุกสนาน หรือการแต่งหน้าแบบเข้มขรึมเพื่อแสดงถึงความจริงจัง 7. การทดลองและความสนุก (Experimentation and Fun) สำหรับหลายคน การแต่งหน้าเป็นกิจกรรมที่สร้างความสนุกและเปิดโอกาสให้ได้ทดลองลุคใหม่ ๆ การลองใช้สีสันหรือเทคนิคต่าง ๆ เป็นวิธีหนึ่งในการสร้างสรรค์และสำรวจสไตล์ของตัวเอง 8. ปรับตัวตามเทรนด์และวัฒนธรรม (Adapting to Trends and Culture)

การแต่งหน้าอาจถูกใช้เพื่อให้เข้ากับเทรนด์แฟชั่นหรือวัฒนธรรมในช่วงเวลานั้น ๆ การปรับแต่งลุคตามเทรนด์เป็นวิธีหนึ่งในการรักษาความเป็นปัจจุบันและแสดงออกถึงความเข้าใจในสังคม 9.สร้างความประทับใจ (Making an Impression) การแต่งหน้าที่เหมาะสมสามารถสร้างความประทับใจที่ดีต่อผู้อื่นได้ ไม่ว่าจะเป็นในที่ทำงาน ในการสัมภาษณ์งาน หรือในการพบปะสังสรรค์กับเพื่อนฝูง 10.ใช้ในการแสดงหรือละคร (Theatrical or Performance Makeup) ในการแสดงหรือละคร การแต่งหน้ามีบทบาทสำคัญในการสร้างตัวละครและบรรยากาศของเรื่องราว เช่น การแต่งหน้าให้ดูแก่ขึ้นหรือการแต่งหน้าแบบแฟนตาซี (วราภรณ์ โอภาโส, 2564)

ดังนั้น เป้าหมายในการแต่งหน้าคือการเสริมสร้างและปรับปรุงรูปลักษณ์ให้ตรงกับความต้องการของผู้แต่ง และเพื่อให้เกิดความมั่นใจและความพึงพอใจในตัวเอง

การนำชุดความคิดศิลปะของโคลฟ์ เบลล์ มาประยุกต์อธิบายการแต่งหน้า

การนำชุดความคิดศิลปะของโคลฟ์ เบลล์ มาประยุกต์อธิบายการแต่งหน้า สามารถทำได้โดยใช้แนวคิดหลักเกี่ยวกับ "Significant Form" หรือ "รูปทรงที่มีความสำคัญ" ของ เบลล์ เพื่อวิเคราะห์คุณค่าของการแต่งหน้าในแง่ของศิลปะได้ ดังนี้

1. การสร้าง "Significant Form" ผ่านการแต่งหน้า (Creating Significant Form through Makeup) การแต่งหน้าใช้เทคนิคและองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น สี, รูปทรง, เส้น, พื้นผิว และการจัดวาง เพื่อสร้างลุคที่มีความสำคัญและสื่อสารอารมณ์ การจัดเรียงสีของอายแชโดว์, การเขียนคิ้ว, และการทาลิปสติก สามารถสร้างรูปทรงที่สะท้อนถึงความงามที่เป็นเอกลักษณ์ ซึ่งอาจกระตุ้นการตอบสนองทางอารมณ์ในผู้ชม

2. ความสำคัญของการจัดวางองค์ประกอบ (Importance of Composition) และความสัมพันธ์องค์ประกอบ การแต่งหน้าเกี่ยวข้องกับการจัดวางองค์ประกอบต่าง ๆ อย่างมีระเบียบและความสัมพันธ์องค์ประกอบ เช่น การเบลนด์สีของรองพื้นให้เรียบเนียน, การจัดวางไฮไลต์และบรอนเซอร์เพื่อเน้นจุดเด่นของใบหน้า เทคนิคเหล่านี้ช่วยสร้างความงามที่เป็นเอกลักษณ์และมีอิทธิพลต่อการรับรู้ของผู้ชม เพื่อเป็นการจัดวางองค์ประกอบที่ดี เป็นหัวใจของศิลปะที่ทรงคุณค่า

3. การสื่อสารอารมณ์ผ่านการแต่งหน้า (Communicating Emotion through Makeup) การแต่งหน้าสามารถสื่อสารอารมณ์และความรู้สึกที่แตกต่างตามสไตล์และเทคนิคที่ใช้ เช่น การแต่งหน้าแบบสดใสสำหรับความรู้สึกที่สดใส สดชื่น สบายใจ สนุกสนาน หรือการแต่งหน้าแบบทางการสำหรับความรู้สึกที่จริงจัง ความสามารถในการสร้าง "Significant Form" ผ่านการแต่งหน้าแสดงให้เห็นถึงการตอบสนองทางอารมณ์ที่ลึกซึ้ง

4. การแยกความงามออกจากเนื้อหา (Detaching Beauty from Content) คุณค่าทางศิลปะไม่จำเป็นต้องขึ้นอยู่กับเนื้อหาหรือเรื่องราว การแต่งหน้าที่ดีไม่จำเป็นต้องมีเนื้อหาที่ลึกซึ้ง แต่ควรมุ่งเน้นไปที่เกิดจากเทคนิคและองค์ประกอบที่ใช้ การแต่งหน้าอาจมีความงามในตัวเองโดยไม่ต้องพึ่งพาเรื่องราวหรือการตีความ

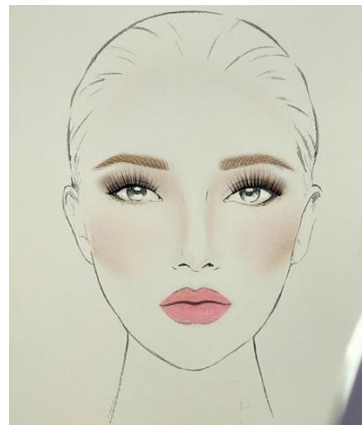
5. การสร้างลุคที่มีความเป็นอิสระ (Creating an Autonomous Look) การแต่งหน้าสร้างลุคที่เป็นอิสระจากปัจจัยภายนอก เช่น แฟชั่นหรือเทรนด์ปัจจุบัน ลุคที่สร้างขึ้นสามารถมีความเป็นเอกลักษณ์และมีคุณค่าทางศิลปะในตัวเอง โดยไม่จำเป็นต้องสะท้อนถึงบริบทสังคมหรือวัฒนธรรม

จากการพิจารณาข้อสรุปการนำชุดความคิดศิลปะของโคลฟ์ เบลล์ มาประยุกต์อธิบายการแต่งหน้า สามารถทำได้โดยใช้แนวคิดหลักเกี่ยวกับ "Significant Form" หรือ "รูปทรงที่มีความสำคัญ" โดยการผ่านการแต่งหน้า ใช้เทคนิคและองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น สี, รูปทรง, เส้น, พื้นผิว และการจัดวางเพื่อสร้างลวดที่มีความสำคัญและสื่อสารอารมณ์ การจัดวางองค์ประกอบ การสร้างลวดที่มีความเป็นอิสระ และความสัมพันธ์องค์ประกอบ แสดงให้เห็นถึงการตอบสนองทางอารมณ์ที่ลึกซึ้ง ที่เป็นเอกลักษณ์และมีอิทธิพลต่อการรับรู้ของผู้ชม โดยไม่จำเป็นต้องสะท้อนถึงบริบทสังคมหรือวัฒนธรรม ภาพประกอบการใช้แนวคิดศิลปะของโคลฟ์ เบลล์ เพื่ออธิบายการแต่งหน้า

ก่อน

หลัง

ภาพประกอบ 1 การนำแนวคิดศิลปะของโคลฟ์ เบลล์มาประยุกต์ใช้เพื่ออธิบายการแต่งหน้า

บทสรุป

จากแนวคิดศิลปะของโคลฟ์ เบลล์ เป็นศิลปะแบบรูปแบบที่มีนัยยะสำคัญศิลปะที่ดีมีคุณค่าและเหมาะสมมากที่สุด การแต่งหน้าสามารถมองได้ว่าเป็นศิลปะตามแนวคิดแบบ (Significant form) ของ โคลฟ์ เบลล์ หากเราพิจารณาการแต่งหน้าในเชิงรูปแบบ และการจัดวางองค์ประกอบในเชิงรูปทรง เบื้องหลังการแต่งหน้าเกี่ยวข้องกับการเลือกใช้สี รูปทรง และการจัดวางส่วนต่าง ๆ บนใบหน้า เป็นการการจัดวางองค์ประกอบบนพื้นผิวบนใบหน้าเช่นเดียวกับการจัดวางองค์ประกอบในงานศิลปะอื่น ๆ เพราะฉะนั้นแนวคิดศิลปะของโคลฟ์ เบลล์ เป็นศิลปะรูปแบบที่มีนัยยะสำคัญ “Significant Form” แล้วการแต่งหน้าสามารถนำชุดความคิดมาประยุกต์ใช้แนวคิดหลักเกี่ยวกับ “Significant Form” โดยใช้เทคนิค และองค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อสร้างรูปทรงที่สมดุลมี ถ้าจะมีการตั้งคำถามว่ามินักปรัชญาศิลปะที่แย่งแนวคิดศิลปะของโคลฟ์ เบลล์มีบ้างไหม ตอบว่ามีแนวคิดศิลปะการเลียนแบบ (Art as Imitation) เป็นทฤษฎีศิลปะของเพลโตและอริสโตเติล คือการเลียนแบบอย่างซื่อตรง ให้เหมือนต้นฉบับมากที่สุด จึงถือว่าเป็นศิลปะได้ และแนวคิดศิลปะการแสดงออก (Art as Expression) เป็นทฤษฎีศิลปะของเบเนดิกโต โครเซ และคอลลิงวูด ศิลปะคือการแสดงออกถึงอารมณ์และความรู้สึกภายในออกมาผ่านงานศิลปะ เพราะฉะนั้นแนวคิดศิลปะของโคลฟ์ เบลล์สอดคล้องกับแนวคิดศิลปะแบบฟอร์มาลลิสม์” Formalism” (สุนทรียภาพแห่งรูปทรง)เน้นการให้ความสำคัญกับรูปทรง และองค์ประกอบของศิลป์ และศิลปะนามธรรม (Abstract Art) ซึ่งตรงกับแนวคิดที่เน้นการวิเคราะห์

รูปทรงและองค์ประกอบ โดยไม่ให้ความสำคัญกับเนื้อหา การเลียนแบบ หรือความหมายที่แฝงอยู่ในงานศิลปะ ผลงานศิลปะควรสร้างความงามผ่านรูปทรงและองค์ประกอบทางศิลปะ

เอกสารอ้างอิง

- จักรพันธ์ มิสุธา. (2555). *บทบาทการใช้การแต่งหน้าเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์องค์กร*. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิทยาลัยนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย.
- จรรยา โกมูทรตนาท. (2540). *สุนทรียศาสตร์ ปัญหาเบื้องต้นในปรัชญาศิลปะและความงาม*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษามหาวิทยาลัยรังสิต.
- นพพล จันทรกลิ่น. (2545.). *วิถีทัศน์เพื่อการฝึกอบรมเรื่องการแต่งหน้า*. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. วิทยาลัยนิพนธ์ครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย
- นิพาดา เทวกุล. (2537). *ธรรมชาติหรือลักษณะทั่วไปของสุนทรียศาสตร์*. ศิลปกรรมศาสตร์, ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มิถุนายน-กันยายน. หน้า 15.
- พวง มินอก. (2536). *สุนทรียศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาปรัชญาและศาสนา, มหาวิทยาลัยรามรามคำแหง.
- วรารณ โอภาโส. (2564). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น เรื่องศิลปะการแต่งหน้าเพื่ออาชีพสำหรับนักศึกษากลุ่มวิชางานเสริมสวย*. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. วิทยาลัยนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2530. *พจนานุกรมศัพท์ศิลปะ อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ: บริษัทเพื่อพิมพ์ จำกัด.
- Clive Bell, 1987, *Art*, First published, (Great Britain: Oxford University Press.
- Leo Tolstoy, *What is Art ?*, trans Alymer Maude in Tolstoy on Art. (Oxford University Press, 1924) p. 165. Quoted in Monroe C. Beardsley, *Aesthetic: From Classical Greece to the Present.*, p. 307-308
- Harell, J. (edit.), (2005). *History of Aesthetics*. London: Continuum International Publishing Group.